

ตอนที่ 3 ผลงานที่ส่งประเมิน

ก. ผลงานที่เป็นผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

1. ชื่อผลงานเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพัฒนาการเด็กปฐมวัย เขตสุขภาพที่ 12
2. ระยะเวลาที่ดำเนินการ ปี 2560
3. สัดส่วนของผลงานในส่วนที่ตนเองปฏิบัติ 80 %
4. ผู้ร่วมจัดทำผลงาน (ถ้ามี)
 - 4.1 นางทรงสมร พิเชียรโสภณ สัดส่วนของผลงาน 10 %
 - 4.2 นางสาวซูริยะห์ สาและบิง สัดส่วนของผลงาน 10 %
5. สรุปสาระและขั้นตอนการดำเนินการ
 - 5.1 บทคัดย่อ

หลักการและเหตุผล

เด็กเป็นทรัพยากร ที่สำคัญของสังคม เด็กจึงต้องมีพัฒนาการเต็มศักยภาพเพื่อให้สามารถเติบโตเป็นคนดี มีคุณภาพและมีความสุข สามารถสร้างสรรค์ จากการสถานการณ์พัฒนาการเด็กปฐมวัยไทย ในปี พ.ศ. 2557 ด้วยการใช้เครื่องมือ DENVER II พบว่า เด็กปฐมวัยไทย มีพัฒนาการรวมสมวัย ร้อยละ 72.8 และสงสัยล่าช้า ร้อยละ 27.2 หากพิจารณารายเขต ในเขต 12 เด็กมีพัฒนาการรวมสมวัย ร้อยละ 70.9 พบว่า พัฒนาล่าช้าล่าช้าด้านภาษามากที่สุด ร้อยละ 15.6 รองลงมาเป็นด้านกล้ามเนื้อมัดเล็ก⁽¹⁾ จากการสำรวจสุขภาพประชาชนไทยโดยการตรวจร่างกาย ครั้งที่ 4 พ.ศ. 2551-2552 พบว่า พัฒนาการการทรงตัวและการเคลื่อนไหวส่วนใหญ่ (เกินกว่าร้อยละ 90) อยู่ใน เกณฑ์พัฒนาการสมอายุ สำหรับพัฒนาการทางด้านภาษาพบว่า เด็กอายุ 1 ปี ร้อยละ 4.5 ไม่สามารถพูดคำที่มีความหมายที่คุ้นเคย และ ร้อยละ 18.3 ไม่สามารถพูดคำที่มีความหมายอื่นๆ ทักษะด้านสติปัญญา หรือทักษะความพร้อมในการเรียน ได้แก่ ความสามารถในการบอกสีได้อย่างถูกต้อง พบว่าเด็กมีพัฒนาการสมวัย ร้อยละ 74 ส่วนทักษะในการนับ (พื้นฐานด้านคณิตศาสตร์) เด็กมีพัฒนาการสมวัย ร้อยละ 35.2⁽²⁾ ซึ่งสอดคล้องกับการสำรวจระดับสติปัญญาเด็กนักเรียนไทยของกรมสุขภาพจิตใน ปี 2559 ซึ่งพบว่า ค่าเฉลี่ยระดับสติปัญญาเด็กนักเรียนไทย (IQ) ในภาพระดับประเทศเท่ากับ 98.23 และในเขตสุขภาพที่ 12 เท่ากับ 94.76 (ค่าเฉลี่ยปกติ 90-109) ซึ่งถือเป็น ค่าระดับสติปัญญาที่อยู่ในเกณฑ์ปกติแต่ค่อนข้างต่ำ⁽³⁾

พัฒนาการของเด็ก หมายถึง พฤติกรรมของเด็กที่แสดงออกให้สังเกตเห็นได้ ซึ่งสะท้อนถึงพัฒนาการของสมอง และระบบประสาทที่ได้รับอิทธิพลจากปัจจัยต่างๆตั้งแต่ช่วงที่อยู่ในครรภ์มารดาและในสภาพแวดล้อมภายหลัง คลอดออกมา⁽⁴⁾ ปัจจัยที่ส่งผลต่อพัฒนาการเด็กปฐมวัยมีหลากหลายปัจจัยเช่นปัจจัยด้านพ่อ แม่พบว่า แม่ที่มีอายุน้อยกว่า 18 ปี และยังไม่เคยมีบุตรมีความเสี่ยงต่อการคลอดเด็กน้ำหนักตัวน้อย⁽⁵⁾ ในด้านการศึกษาของพ่อและแม่ พบว่า จะมีผลต่อพัฒนาการของเด็ก โดยเฉพาะ ระดับการศึกษาของแม่จะมีผลมากกว่าระดับการศึกษาของพ่อ

ตอนที่ 3 ผลงานที่ส่งประเมิน (ต่อ)

ในส่วนของการเลี้ยงดูซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญ มีงานวิจัยที่แสดงให้เห็นชัดเจนว่า เด็กที่มีปัญหาพัฒนาการล่าช้าส่วนสำคัญคือ ขาดการเลี้ยงดูและกระตุ้นพัฒนาการที่เหมาะสม ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อการกระตุ้นพัฒนาการเด็กคือ การทำกิจกรรมร่วมกับเด็ก จากการศึกษาพบว่า การอ่านหนังสือร่วมกับเด็กจะส่งผลบวกด้านสติปัญญามากกว่า 6 จุด⁽⁶⁾ ในด้านปัจจัยการเลี้ยงดูที่อาจส่งผลกระทบต่อพัฒนาการเด็ก คือ การปล่อยให้เด็กใช้เวลาไปกับการดูโทรทัศน์ เล่นเกมส์ เล่นอินเทอร์เน็ต ส่งผลต่อปัญหาด้านสมาธิ การเรียน การนอน และการกินในเด็ก โดย American Academy of Pediatrics ได้มีคำแนะนำไม่ให้เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 2 ขวบ ได้ดูโทรทัศน์ หรือใช้สื่อเพื่อความบันเทิงอื่นๆ⁽⁷⁾ ซึ่งสอดคล้องกับเด็กที่มีปัญหาการพูดล่าช้าที่พบมากขึ้นในประเทศไทยโดยพบว่า ส่วนหนึ่งเกิดจากสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้อต่อการส่งเสริมพัฒนาการโดยปัจจัยหนึ่งคือ การปล่อยให้เด็กเล่นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และดูโทรทัศน์ตามลำพัง จากข้อมูลทีกล่าวมาแล้วข้างต้นทำให้สรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีผลพัฒนาการเด็กมีมากมายหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยจากตัวมารดา ตัวเด็ก หรือสภาพแวดล้อม ซึ่งปัญหาด้านพัฒนาการของเด็กไทยพบว่ายังไม่เป็นไปตามที่ควรจะเป็น โดยเฉพาะด้านสติปัญญา ส่วนหนึ่งก็น่าจะเป็นเหตุจากปัจจัยต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาในข้างต้น จึงมีความจำเป็นในการศึกษาพัฒนาการ และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัย เพื่อเป็นการเฝ้าระวังปัญหาเรื่องพัฒนาการเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง ซึ่งผลการศึกษารั้งนี้จะนำไปเป็นข้อมูลในการจัดบริการสุขภาพเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการเด็กปฐมวัย ในเขตสุขภาพที่ 12 ได้อย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. ศึกษาสถานการณ์พัฒนาการเด็กปฐมวัยไทย เขตบริการสุขภาพที่ 12
2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านมารดา ปัจจัยแวดล้อม และปัจจัยด้านเด็กกับพัฒนาการเด็ก

ปฐมวัย

วิธีการดำเนินงาน/วิธีการศึกษา/ขอบเขตงาน

เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Study) เพื่อศึกษาสถานการณ์พัฒนาการเด็กปฐมวัยไทย เขตบริการสุขภาพที่ 12 และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านมารดา ปัจจัยแวดล้อม และปัจจัยด้านเด็กกับพัฒนาการเด็กปฐมวัยโดยการสัมภาษณ์พ่อแม่ ผู้เลี้ยงดูเด็ก ตามแบบสอบถามและคัดกรองเด็กพัฒนาการด้วย DENVER II

ผลการดำเนินงาน/ ผลการศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า เด็กมีพัฒนาการสมวัย ร้อยละ 62.2 พัฒนาการสงสัยล่าช้า ร้อยละ 37.8 และมีพัฒนาการสงสัยล่าช้าด้านภาษา มากที่สุด ร้อยละ 22.1 หากแยกเป็นกลุ่มอายุ ในเด็กอายุ 0-2 ปีมีพัฒนาการสมวัยร้อยละ 71.9 พบสงสัยล่าช้าด้านภาษามากที่สุดร้อยละ 12.1 ส่วนเด็กอายุ 3-5 ปีมีพัฒนาการสมวัยร้อยละ 51.5 พบสงสัยล่าช้าด้านภาษามากที่สุดร้อยละ 33.9 และรองลงมาเป็นด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กพบร้อยละ 10.4 ส่วนพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดใหญ่และ ด้านสังคมการช่วยเหลือตัวเองอยู่ในเกณฑ์ดี

ตอนที่ 3 ผลงานที่ส่งประเมิน (ต่อ)

จากการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการของเด็กอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ $p\text{-value} < 0.05$ ได้แก่ ระดับการศึกษาของแม่ พ่อ และผู้เลี้ยงดู การได้รับความรู้ในโรงเรียนพ่อแม่ น้ำหนักแรกเกิดโรค ส่วนสูงตามเกณฑ์อายุ และสุขภาพช่องปาก

5.2 การนำไปใช้ประโยชน์

1. ใช้วางแผนปรับปรุงแก้ไขปัญหาและพัฒนาระบบแนวทางการส่งเสริมสุขภาพเด็กพัฒนาการของเด็ก เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการสมวัย IQ แล EQ ดี
2. นำไปประยุกต์ใช้เพื่อการดูแลหญิงตั้งครรภ์เพื่อส่งเสริมให้ลูกมีพัฒนาการสมวัย
3. นำไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการเลี้ยงดูของพ่อ แม่ และ ครอบครัว เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการสมวัย

5.3 ความยุ่งยากในการดำเนินงาน/ปัญหา/อุปสรรค

1. ความรู้ความสามารถในทางวิชาการด้านการคัดกรองพัฒนาการด้วยเครื่องมือ DENVER II
2. ความรู้ความสามารถในทางวิชาการด้านการส่งเสริมพัฒนาการ และด้านสังคมจิตวิทยาพัฒนาการเด็ก
3. การใช้ทักษะในการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการศึกษา
4. ความยากลำบากในการเก็บข้อมูลในพื้นที่เสี่ยงจากสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนใต้

5.4 ข้อเสนอแนะ/วิจารณ์

ควรมีการพัฒนากระบวนการดูแลหญิงตั้งครรภ์โดยเน้นให้ฝากครรภ์ก่อนอายุครรภ์ 12 สัปดาห์ เพื่อจะได้รับ การตรวจร่างกาย การคัดกรองโรค และได้รับความรู้ในการดูแลสุขภาพขณะตั้งครรภ์ การเฝ้าระวังการส่งเสริม โภชนาการเด็กและการดูแลสุขภาพช่องปาก นอกจากนี้เจ้าหน้าที่สาธารณสุขควรพัฒนาการให้ความรู้แก่แม่ ผู้เลี้ยงดูเด็ก และนำกลวิธี “กิน กอด เล่น เล่า นอน ฝ้าดูฟัน” ไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กอย่างจริงจัง

5.5 การเผยแพร่ (ถ้ามี).....

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ)..... ผู้ขอรับการคัดเลือก

(นางกนกพร นาคปาน)

ตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพชำนาญการ

วันที่ / /